

Ба Шурои диссертациони 6D.KOA-018
назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон
(734025, Тоҷикистон, ш. Душанбе,
хiebони Рудаки, 17)

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Муқимов Сафарбек Давлатбекович дар
мавзуи «Ҷавобгарии ҷиноятӣ барои қасдан расонидани зарари миёна ба
саломатӣ тибқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти
дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.08 –
Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷроӣ ҷазои ҷиноятӣ
(Душанбе, 2023)

Воқеан дар шароити қунунӣ сиёсати ҳуқуқии ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба сифати яке аз самтҳои таъбиқи консепсияи давлатии таъминоти амнияти криминологӣ баромад менамояд ва дар эътироф кардани алоқамандӣ ва баҳамвобастагии появии муқаррароти асосии он бо сиёсати иҷтимоии давлат, инчунин сиёсати пешгирии ҷинояткорӣ, ҳимоя ва дастгирии ҷабрдидагон аз ҷиноятҳо, иҷроӣ ҷазоҳои ҷиноятӣ ва ҷораҳои дигари хусусияти ҳуқуқӣ-ҷиноятидошта, барқарорсозии иҷтимоӣ ва назорат аз болои шахсоне, ки ҷазои ҷиноятиро адо кардаанд, пешбинӣ мешавад.

Сиёсати ягонаи ҳуқуқии ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба равияҳои замонавии инкишофи ҷомеа асос ёфта, дар натиҷаи таҷриба ва асосноккунии илмӣ, тасаввуроти фундаменталии дурнамои наздик ва дарозмуддати давлати Тоҷикистон ва ҷомеа дар самти мазкур зарур мебошад.

Таҳлили таҳқиқотҳои илмӣ дар самти мазкур низ ба ҳалли масъалаҳои назариявӣ, амалӣ ва такмили қонунгузорӣ, дар маҷмӯъ сиёсати ҳуқуқии ҷиноятӣ мусоидат менамояд.

Ҳамчунин, бояд иброз намуд, ки дар замони муосир қонунгузорию ҷиноятӣ ба сифати яке аз воситаҳои муҳимми танзимсозандаи муносибатҳои ҷамъиятӣ баромад намуда, манфиатҳои шахс, ҷомеа ва давлатро аз таҷовузҳои ҷинояткорона ҳифз менамояд.

Маврид ба зикр аст, ки новобаста аз ин муқаррарот қонунгузорӣ оид ба ҳифзи саломатӣ, махсусан ҷавобгарии ҷиноятӣ барои зарар расонидан ба саломатӣ аз камбудихо ӯрӣ нест. Бинобар ин, таҳқиқоти диссертационӣ оид ба масъалаи мазкур аҳамияти қалони назарию амалӣ дорад.

Қасдан расонидани зарари миёна ба саломатӣ яке аз ҷиноятҳои хатарнок ба муқобили саломатӣ мебошад, ки дар м. 111 Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои он ҷавобгарии ҷиноятӣ муқаррар шудааст. Хавфи он пеш аз ҳама дар он аст, ки барои ҷамъият оқибати хавфнок дошта, ба солимии бардавоми инсон ҳалал мерасонад. Ҳамзамон, ба ҷабрдида зарари маънавӣ низ расонида мешавад, ки метавонад ба зиндагии минбаъдаи инсон таъсири манфӣ дошта бошад.

Саломатӣ ин ҳолати беҳбудии пурраи ҷисмонӣ, руҳӣ ва иҷтимоӣ, набудани беморӣ ва нуқсонҳои ҷисмониро ифода менамояд. Дар ҳолати зарар دیدани саломатии инсон, аз як тараф, ҷисми ӯ дучори ҷароҳат мешавад ва, аз тарафи дигар, хатари марг ва ё аз даст додани қисме аз саломатии худ ба ӯ таҳдид мекунад. Инсон танҳо дар сурати пурра солим будан метавонад аз ҳуқуқи озодиҳои худ истифода бурда, ҳамчун инсонии комил дар муносибатҳои ҷамъиятӣ ширкат варзад.

Бинобар ин, саломатӣ барои инсон неъматӣ бебаҳо махсуб шуда, зарар расонидан ба он на танҳо ба саломатии як шахс, балки ба саломатии аҳоли низ хатар дорад. Аз ин рӯ, омӯзиши ҷинояти қасдан расонидани зарари миёна ба саломатӣ (м. 111 Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон) ва паҳлуҳои дигари он барои амалия ва назария мубрам ба ҳисоб меравад.

Масъалаи эътироф, арзишмандӣ ва ҳифзи ҳуқуқи саломатии инсон дар маркази таваҷҷуҳи ҳамешагии Президенти кишвар ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор дорад. Бо дарки зарурат ва аҳамияти масъалаи мазкур Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Паёми худ ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз санаи 21 декабри соли 2021 изҳор намудаанд, ки «Рушди соҳаи тандурустӣ ва ҳифзи солимии аҳоли, ки яке аз бахшҳои муҳим мебошад, минбаъд низ ҳамчун самти афзалиятноки сиёсати иҷтимоии давлат ва Ҳукумати Тоҷикистон боқӣ мемонад».

Ҳукумати кишвар ҳанӯз аз солҳои аввали ба даст овардани Истиқлоли давлатӣ ба масъалаи ҳифзи саломатӣ таваҷҷуҳи махсус зоҳир менамуд. Эътироф ва ҳифзи ҳуқуқ ба саломатӣ ҳамчун арзиши олии дар сатҳи қонунгузорӣ, пеш аз ҳама, Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кодекси маданияти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кодекси тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва муқаррар намудани ҷавобгарии ҷиноятӣ барои зарар расонидан ба саломатии инсон дар сатҳи қонунгузорӣ, пеш аз ҳама, Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон дастоварди даврони соҳибистиқлоли оид ба ҳифзи саломатӣ ба ҳисоб меравад.

Аз гуфтаҳои болозикр бармеояд, ки дар баробари дастовардҳои зиёди назариявӣ амалӣ дар баъзе аз қисматҳои қонунгузори амалкунандаи ҷиноятӣ оид ба ҷавобгарии ҷиноятӣ барои расонидани зарар ба саломатӣ ҳанӯз нуқсонҳо мавҷуданд, ки таҳқиқоти алоҳидаро тақозо менамоянд. Ба ин минвол, ба роҳ мондани як қатор чораҳои судманд ва зарурӣ дар ин самт, ки метавонад роҳи ҳалли камбудии дар ин самт ҷойдошта шавад, инчунин баҳри боз ҳам ривочу раванк бахшидани соҳаи мазкур таъсири мусбат мерасонад. Аз ин рӯ, мавзӯи таҳқиқоти диссертатсионии Муқимов С.Д. мубрам ва саривақтӣ мебошад.

Аз таҳлили амиқ ва баррасии ҳамаҷонибаи масъалаҳои дар автореферат зикргардида ба ҳулосае омадан мумкин аст, ки сохтори таҳқиқот пай дар пай ва бо риояи мантиқи илмӣ таҳия гардидааст. Автореферати диссертатсия ҳамаи талаботҳои ҷойдоштаро дар худ ғунҷонида, натиҷаҳои пурра ва босамари таҳқиқотро ифода намудааст.

Аз мазмуну муҳтавои автореферати мазкур бармеояд, ки муаллиф вазифаҳои дар наздаш гузошташударо дар сатҳи дахлдор иҷро намуда, нуқтаҳои илмии асоснок ва тавсияҳои амалии судмандро ҷиҳати рушди илми ҳуқуқшиносии ватанӣ ва таҷдиди қонунгузори соҳа манзур намудааст, ки аз манфиат орий нестанд. Бе тардид натиҷаҳои таҳқиқоти гузаронидашуда на танҳо аҳамияти назариявӣ доранд, балки дар амалия низ мумкин аст фарроҳ истифода бурда шаванд.

Бояд зикр намуд, ки таҳқиқоти рисолаи илмии муаллиф дар заминаи сарчашмаҳои нодири таърихӣ-ҳуқуқӣ, қонунгузори миллӣ ва байналмилалӣ гузаронида шуда, тавассути он роҳҳои ҳал ва такмили қонунгузори соҳа баҳри танзими институти ҷавобгарии ҷиноятӣ барои қасдан расонидани зарари миёна ба саломатӣ тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидааст.

Аз мазмуну муҳтавои автореферати мазкур бармеояд, ки муаллиф то ҳадди зарурӣ масъалаҳои дар наздаш гузошташударо ҳал намудааст, вале новобаста ба ин, баъзе масъалаҳое дар ин самт ҳамоно боқӣ мондаанд, ки таҳлилу баррасии алоҳидаро талаб менамоянд.

Ба мақсад мувофиқ мебуд, ки муаллифи таҳқиқот дар диссертатсия оид ба ҳуҷҷатҳои банақшагирии стратегӣ (махсусан доир ба консепсия, барнома ва стратегияҳои давлатӣ) вобаста ба ҷавобгарии ҷиноятӣ барои қасдан расонидани зарари миёна ба саломатӣ тавачҷуҳи зиёд зоҳир менамуд.

Гуфтаҳои болозикр ба мазмуну моҳияти диссертатсияи муаллиф костагӣ ва духурагиро ба миён наоварда, баръакс василаи пурра ва мустаҳкам намудани онро ифода менамояд.

Дар маҷмуъ, аз таҳлилу баррасии автореферати мазкур ба хулосае омадан мумкин аст, ки Муқимов Сафарбек Давлатбекович ҳангоми навиштани рисолаи илмӣ дар мавзӯи “Ҷавобгарии ҷиноятӣ барои қасдан расонидани зарари миёна ба саломатӣ тибқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон” қобилияти баланди эҷодкорӣ нишон додааст. Мазмун ва мухтавои автореферати диссертатсия ба «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ гардидааст, мувофиқ буда, муаллифи он ба дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.08 – Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷроӣ ҷазои ҷиноятӣ сазовор мебошад.

Муқарриз: муовини ректор оид ба
корҳои илмӣ «Донишгоҳи давлатии
омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни»
доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор

Сангинзод Д.Ш.

29.08.2023

Имзои Сангинзод Д.Ш.-ро тасдиқ менамоям:

Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
«Донишгоҳи давлатии омӯзгории
Тоҷикистон ба номи С. Айни»

Мустафозода А.

Суроға:, 734003, шаҳри Душанбе, хиёбони Рудаки 121
Телефон: +992(37) 224-13-83 WWW: tgpu.tj,
E-mail: info@tgpu.tj